

Iskolapszichológus szerepe a szexuális nevelésben

Az iskolai szexuális nevelés szükségességét vitathatatlaná teszi több tényező. Ugyanakkor ennek ellenére sem az általános, sem a középiskolákban nem kerül erre sor, sem tantárgyi keretben, sem külön foglalkozások formájában. Előfordul ugyan, hogy egy meghívott orvos vagy más egészségügyi szakember tart egy-egy „felvilágosító órát” a diákoknak a nemi élet veszélyeiről és a nem kívánt terhességek megelőzéséről. De ezek hatékonysága elég jelentéktelen és egyáltalán nem pótolja az átfogó, a diákok igényeit figyelembe vevő, intézményes, szexuális nevelést.

Évtizedekkel ezelőtt (1973-ban) ugyan már született egy kormányrendelet hazánkban az ún. „**családi életre nevelés**” iskolai bevezetéséről a tizenéves diákok számára. Csak éppen nem valósult meg, mert a pedagógusokat erre nem képezték ki, tananyagot sem biztosítottak és egyébként is alig egy-két osztályfőnöki órát biztosítottak erre a célra. Így aztán a tizenévesek, akik – ritka kivételektől eltekintve – otthon sem kaptak érdemleges felvilágosítást, vagy éppen nevelést, legtöbbször felkészületlenül, innen-onnan, véletlenszerűen felszedett ismeretekkel, az utóbbi évtizedekben pedig a könnyen hozzáférhető pornográfiából merített ismeretekkel kezdték el nemi életüket és párkapcsolataikat. Ennek rendkívül káros, negatív következményei általában közismertek.

A legjobb természetesen az lenne, ha minden gyermekotthon, a szüleitől kapná meg a korszerű magánélethez és intim kapcsolathoz szükséges ismereteket és nevelő hatásokat. Csakhogy amit otthon kapnak ezen a téren a gyermekek, az ritkán mondható korszerűnek és elegendőnek, hiszen a szülők sem kaptak ilyen jellegű nevelést, így néhány figyelmeztetéstől eltekintve inkább kitérnek a „kényes kérdések” megbeszélése elől. De nagyjából ugyanez érvényes a pedagógusokra is, hiszen sem a képzésükben, sem a továbbképzésükben nem szerepel ez a tematika. Tehát nekik is segítségre van szükségük ahhoz, hogy vállalni merjék és elfogadhatóan tudják megoldani ezt a feladatot.

Mint ahogy pedig rendkívül jelentős és halaszthatatlan feladatról van szó, az adott helyzetben elsősorban az iskolapszichológusokra lehet számítani, mert személyiséglélektani és fejlődés-pszichológiai ismereteik alapján leginkább ők képesek ebben segíteni a pedagógusoknak. Persze figyelembe kell venni, hogy nálunk eddig a pszichológusok sem kaptak szexuálpszichológiai vagy szexuálpedagógiai képzést, azon kívül nekik is sok más feladatuk van. Ugyanakkor viszont az alapképzettségük lehetővé teszi és megkönnyíti, hogy a szakirodalom – elsősorban az említett szaktárgyak magyar tankönyvei alapján – akár hetek alatt elsajátítsák a szükséges alapismereteket. S ennek alapján egyrészt maguk is részt vegyenek az iskolai szexuális nevelésben, másrészt konzultációkkal és módszertani javaslatokkal segítsék a pedagógusok ilyen irányú felvilágosító és nevelő munkáját.

Lehet, hogy első hallásra mindez túl magas és épp ezért nehezen vállalható követelménynek tűnik, és nyilván alaposabb megvitatásra szorulna. Kétségtelenül érdemes lenne külön konferenciákon megvitatni a feladat jelentőségét és megoldásának lehetőségeit. Sajnos, nem tudom, hogy mikor kerülhet erre sor, de addig is érdemes elolvasni az Egészségügyi Világszervezet (WHO) és az Európai Unió szakemberei által kidolgozott, az Unió országaiban megvalósítandó, iskolai szexuális nevelés irányelveiről szóló ismertetést, amely bárki számára hozzáférhető e weblap cikkei közt:

www.szexualpszichologia.hu